

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Jitky Zavřelové a soudců Mgr. Ing. Petra Šuránka a Mgr. Tomáše Kocourka, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **G. F. C. s. r. o.**
IČ: x
se sídlem X
zastoupená advokátem JUDr. Bedřichem Macourkem
se sídlem Kostelní 7/13, 266 01 Beroun

proti
žalovanému: **Generální ředitelství cel**
se sídlem Budějovická 1387/7, 140 96 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 1. 2016, sp. zn. 75190/2015-610000-12,
č. j. 59315-3/2015-900000-304.7,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou, podanou u Městského soudu v Praze a usnesením ze dne 14. 3. 2016, č. j. 8 Af 23/2016-20, postoupenou Krajskému soudu v Praze, domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Celního úřadu pro Středočeský kraj (dále jen „celní úřad“) ze dne 19. 10. 2015, č. j. 75190-26/2015-610000-12 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím celní úřad shledal žalobkyni odpovědnou z naplnění skutkové podstaty správního deliktu podle § 135zk odst. 1 písm. a) zákona č. 353/2003 Sb.,

Shodu s prvopisem potvrzuje B. K.

o spotřebních daních, ve znění účinném do 30. 6. 2015 (dále jen „zákon o spotřebních daních“), kterého se žalobkyně dopustila tím, že minimálně dne 9. 4. 2015 umožnila ve své provozovně skladovat neznačené cigarety (resp. cigarety označené starým kolkem). Za toto protiprávní jednání byla žalobkyni v souladu s § 135zk odst. 2 písm. a) zákona o spotřebních daních uložena pokuta ve výši 50 000 Kč a dále jí byla v souladu s § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), uložena povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

2. Žalobkyně v žalobě stručně shrnuje průběh správního řízení a odkazuje na to, co uvedla v podaném odporu ze dne 12. 6. 2015. Nejprve namítá, že napadené rozhodnutí je založeno na nesprávně zjištěném skutkovém stavu. V její prodejně se sice nacházely neznačené cigarety (konkrétně šlo o 7 balení cigaret značky Viceroy Superslims Menthol a 6 balení cigaret značky Black Devil), prokázalo se však, že nešlo o její zboží. Ze svědeckých výpovědí totiž vyplynulo, že těchto 13 balíčků cigaret patřilo pravidelnému zákazníkovi žalobkyně panu P. V., který si je koupil v průběhu února 2015, o čemž předložil doklad, a požádal prodavače, aby mu je prozatím nechal na prodejně.
3. Žalobkyně dále nesouhlasí s názorem žalovaného, že pro naplnění skutkové podstaty správního deliktu postačuje pouhá detence neznačených cigaret. Žalovaný se měl zabývat subjektivní stránkou správního deliktu a zohlednit, že množství cigaret bylo zanedbatelné, byly řádně zdaněny (pan V. je zakoupil ještě před účinností novely a zaplatil přitom spotřební daň v tehdy účinné výši) a měly nepatrnou hodnotu 1 077 Kč. Žalovaný se také nezabýval liberačními důvody, ačkoli ty vyplývaly z provedených důkazů (nepatrná hodnota zboží, cigarety byly ve vlastnictví pana V.).
4. Žalobkyně také namítá, že uložená pokuta ve výši 50 000 Kč je zcela nepřiměřená a představuje roční zisk celé provozovny – malé trafiky.
5. Žalobkyně také tvrdí, že zákon č. 201/2014 Sb., kterým se mění zákon o spotřebních daních (dále jen „zákon č. 201/2014 Sb.“), z něž vyplývá, že po uplynutí tříměsíční přechodné lhůty, tj. od 1. 3. 2015, je zakázáno prodávat a skladovat cigarety s kolkem „O“, je retroaktivní. Takto označené cigarety se před účinností novely běžně prodávaly, aniž by jejich vlastníci tušili, že jejich vlastnické právo bude vbrzku omezeno, neboť po 1. 3. 2015 nebude možné takové cigarety prodávat ani užívat k vlastní spotřebě. Množství prodaných cigaret se přitom odvíjí od různých faktorů (např. počasí) a nelze je předem odhadnout. Zákon však vyžaduje, aby žalobkyně zboží, které nestihne prodat v přechodném období, kdy dochází ke změně kolků, bez náhrady zničila. Nemožnost doprodat postaru kolkované cigarety je v rozporu s čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), podle něhož je omezení vlastnického práva přípustné pouze za náhradu. Žádná adekvátní náhrada však nebyla obchodníkům poskytnuta. Žalobkyně považuje tuto změnu zákona o spotřebních daních za zcela odtrženou od praxe. V přechodném období od počátku prosince 2014 do konce února 2015 činila vše pro to, aby jí v důsledku změny zákona nevznikly ztráty.
6. Žalovaný ve svém vyjádření navrhuje zamítnutí žaloby, odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí a uvádí, že pro věc není rozhodné, kdo byl vlastníkem neznačených cigaret. Podstatné je, že byly skladovány v provozovně žalobkyně. Tuto okolnost ostatně žalobkyně ani nečinila spornou. V průběhu řízení se omezila na prezentaci – podle žalovaného účelové a absurdní – verze událostí, která má svědčit o tom, že skladované cigarety nevlastnila. Podstatou správního deliktu podle § 135zk odst. 1 písm. a) zákona o spotřebních daních je umožnění skladování či prodeje neznačených

tabákových výrobků, přičemž pojem „skladování“ vyložil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 2. 2009, č. j. 7 Afs 69/2007-85, tak, že k jeho naplnění stačí i pouhá detence neznačených cigaret. Pro úplnost žalovaný podotýká, že z provedených důkazů má za to, že by bylo možno žalobkyni shledat odpovědnou i za nakládání s neznačenými cigaretami, avšak celní úřad se spokojil s prokázáním pouhého skladování. Tento správní delikt se vyznačuje objektivní odpovědností (odpovědností za výsledný protiprávní stav), proto žalovaný nemohl zkoumat subjektivní stránku deliktu, jak požaduje žalobkyně. V úvahu by přicházela liberace, pokud by žalobkyně v souladu s § 135zzf odst. 1 zákona o spotřebních daních prokázala, že učinila vše, co po ní lze spravedlivě požadovat, aby protiprávnímu jednání předešla. Žalobkyně však žádný konkrétní liberační důvod netvrdila. Jde-li o otázku přiměřenosti pokuty ve vztahu k 13 balíčkům cigaret v nepatrné hodnotě, uvádí žalovaný, že pokutu uložil na samé spodní hranici zákonného rozmezí pro tento správní delikt (50 000 – 10 000 000 Kč) a nižší pokutu tedy ani uložit nemohl. Zákon nestanoví žádné minimální množství neznačených cigaret, které by bylo možno skladovat legálně. Zákonodárce naopak zvolil princip nulové tolerance, což má svou logiku, neboť v opačném případě by bylo teoreticky možné prodat velké množství neznačených cigaret, jestliže by se jich na prodejně nacházelo vždy právě jen ono „přípustné minimální množství“, které by však bylo neustále doplňováno. Pokud jde o námitku, že byly cigarety „vyvlastněny“, konstatuje žalovaný, že byly pouze zabráný v důsledku protiprávního jednání žalobkyně.

7. Žalovaný se dále neztotožňuje s přesvědčením žalobkyně, že je zákon č. 201/2014 Sb. protiústavní. O změně sazby daně byla veřejnost informována s dostatečným předstihem a žalobkyně měla možnost se připravit na to, že cigarety označené kolkem „O“ již nebude možné po uplynutí přechodného období prodávat. Postih osob, které prodávají neznačené cigarety (po skončení přechodného období se za ně považují i cigarety s kolkem „O“) je motivován snahou státu zabránit daňovým únikům. Je proto nevýznamné, že byla za neznačené cigarety daň v původní sazbě odvedena.
8. Ze správního spisu soud zjistil následující podstatné skutečnosti. Dne 9. 4. 2015 provedl celní úřad v provozovně žalobkyně – Trafice N. v N. v K. č. x – místní šetření směřující k ověření, zda je z prodávaného zboží zaplacená spotřební daň. Prodávač pan P. K. kontrolujícím osobám sdělil, že veškeré zboží v provozovně je ve vlastnictví žalobkyně a žádná jiná osoba k nim nemá věcná práva. Při kontrole bylo zjištěno, že v regále za pokladnou je k prodeji vystaveno 6 krabiček cigaret značky Black Devil a 10 krabiček cigaret značky Viceroy Superslims Menthol, které jsou označeny kolkovou známkou s písmenem „O“, tedy tabákové výrobky, které podle § 118c zákona o spotřebních daních nelze prodávat. Téhož dne celní úřad rozhodl o zajištění těchto neznačených tabákových výrobků. Přiložené fotografie zachycují všechny krabičky cigaret se zřetelným kolkem „O“ (z toho na jednom snímku s novinami ze dne 9. 4. 2015). Příkazem ze dne 8. 6. 2015 byla žalobkyni uložena pokuta ve výši 50 000 Kč, náhrada nákladů správního řízení ve výši 1 000 Kč a propadnutí neznačených cigaret. Proti příkazu podala žalobkyně dne 12. 6. 2015 odpor, v němž mj. uvedla, že vystavené neznačené cigarety nebyly určeny k prodeji, nýbrž byly v době, kdy to zákon umožňoval, prodány panu V. pro jeho osobní potřebu, a proto byly také označeny štítkem s nápisem „prodáno“; k tomu přiložila čestná prohlášení zákazníka P. V. a druhého prodávače v trafice P. F. Celní úřad poté, co byl podaným odporem příkaz *ex lege* zrušen, doplnil správní spis o další důkazy. Dne 1. 9. 2015 proběhl výslech P. F. a P. V., kdy oba shodně uvedli, že pan V. si v průběhu února předmětné cigarety koupil, o čemž obdržel doklad. Jelikož je však kvůli dětem nechtěl brát domů,

Shodu s prvopisem potvrzuje B. K.

domluvil se s panem F., že si je prozatím nechá v trafice. Pan F. cigarety umístil dolů do regálu pod ostatní prodávané cigarety a pan V. si je podle potřeby postupně vyzvedával, když měl službu právě pan F. Druhý prodáváč v trafice pan K. byl o této dohodě informován, ale patrně na ni zapomněl. Dne 2. 9. 2015 byla žalobkyně poučena o svém právu seznámit se s podklady a vyjádřit se k nim. Pan V. poté celnímu úřadu předložil paragon o koupi cigaret ze dne 29. 8. 2015 s poznámkou, že jde o dodatečný doklad z února 2015. Dne 19. 10. 2015 vydal celní úřad prvostupňové rozhodnutí, kterým uložil žalobkyni pokutu ve výši 50 000 Kč a náhradu nákladů řízení ve výši 1 000 Kč, avšak neuložil sankci propadnutí předmětných cigaret, neboť se neprokázalo, že byly v jejím vlastnictví. V odůvodnění uvedl, že z provedených důkazů je nepochybné, že se žalobkyně správního deliktu dopustila tím, že alespoň dne 9. 4. 2015 skladovala ve své provozovně neznačené tabákové výrobky, za což nese objektivní odpovědnost. Výše pokuty byla stanovena na dolní hranici zákonem stanoveného rozmezí, a to s ohledem na minimální množství neznačených cigaret a na to, že jde o první porušení této povinnosti. Pokuta pro žalobkyni nebude likvidační a navíc má možnost využít institutu posečkáni.

9. Proti tomuto rozhodnutí se žalobkyně dne 3. 11. 2015 odvolala. V odvolání uvedla, že zákon č. 201/2014 Sb. považuje za protiústavní, neboť působí retroaktivně a za omezení vlastnického práva nestanoví náhradu. Podle žalobkyně není sankce za uvedené jednání vůbec na místě, protože v takovém případě by bylo nutno sankcionovat všechny osoby, které z jakéhokoli důvodu po 1. 3. 2015 vlastnily cigarety označené kolkem „O“. Dne 4. 1. 2016 vydal žalovaný napadené rozhodnutí. V něm nejprve zrekapituloval průběh správního řízení a uvedl, že zjištěný skutkový stav opodstatňuje závěr o spáchání správního deliktu skladování neznačených tabákových výrobků (dokonce zřejmě i umožnění jejich prodeje, celní úřad se však rozhodl spáchání tohoto deliktu neprokazovat). Že se neznačené cigarety v den místního šetření nacházely v provozovně, žalobkyně nezpochybňuje a nepopřeli to ani svědci (jejichž svědecké výpovědi pokládá nicméně žalovaný vůbec za účelové, absurdní a zjevně nevěrohodné). Otázka vlastnictví cigaret je rozhodující pouze ve vztahu k výroku o propadnutí věci, resp. jejím zabrání v případě, že je vlastníkem osoba odlišná od pachatele. Přitom nejde o vyvlastnění, nýbrž o s právem souladný postup vyvolaný protiprávním jednáním žalobkyně, jehož cílem je zamezit komukoli nakládat s neznačenými cigaretami. Jde-li o tvrzenou retroaktivitu zákona č. 201/2014 Sb., je to tzv. retroaktivita nepravá, která je všeobecně přípustná, neboť právní vztahy vzniklé v minulosti ovlivňuje až od okamžiku své účinnosti. Žalobkyně si zákazu prodeje cigaret označených kolkem „O“, měla být vědoma a její případná neznalost ji neomlouvá. Mimo formální publikaci ve Sbírce zákonů byla tato povinnost i dostatečně medializována. K poznámce žalobkyně, že by mohli být sankcionováni všichni kuřáci, kteří po uplynutí přechodného období disponovali s cigaretami s kolkem „O“, žalovaný upozorňuje na to, že subjektem tohoto správního deliktu může být pouze právnická nebo podnikající fyzická osoba. Dne 19. 10. 2015 celní úřad vydal také rozhodnutí o zabrání předmětných cigaret P. V.
10. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, po vyčerpání řádných opravných prostředků, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou. Soud posoudil žalobu v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.) a o věci rozhodl bez jednání, přičemž souhlas účastníků řízení s tímto postupem se presumuje, jelikož ani na výzvu soudu nesdělili, že by s rozhodnutím věci bez jednání nesouhlasili (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

11. Podle § 135zk odst. 1 písm. a) zákona o spotřebních daních se právnická nebo podnikající fyzická osoba dopustí správního deliktu tím, že umožní skladování nebo prodej neznačených tabákových výrobků na daňovém území České republiky.
12. Podle § 135zk odst. 2 písm. a) zákona o spotřebních daních se za správní delikt podle odstavce 1 písm. a) uloží pokuta od 50 000 Kč do 10 000 000 Kč.
13. Podle § 135zzf odst. 1 zákona o spotřebních daních právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.
14. Žalobkyně namítá, že v řízení nebylo prokázáno, že by předmětné cigarety byly v jejím vlastnictví, že žalovaný pochybil, jestliže se nezabýval subjektivní stránkou deliktu a nezohlednil nepatrnou hodnotu neznačených cigaret. Těmto námitkám však soud nepřisvědčil. Ze skutkové podstaty správního deliktu ve smyslu § 135zk odst. 1 písm. a) zákona o spotřebních daních je zřejmé, že protiprávním jednáním je umožnění skladování neznačených tabákových výrobků, přičemž není rozhodné, zda je pachatel správního deliktu jejich vlastníkem nebo zda je skladuje pro jinou osobu. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2009, č. j. 7 Afs 69/2007-85, pak vyplývá, že skladováním výrobků se rozumí i pouhá jejich detence. Ta byla prokázána a za této situace by bylo již nadbytečné hledat vlastníka neznačených tabákových výrobků. Subjektivní stránkou deliktu se žalovaný zabývat také nemohl, neboť se v případě daného správního deliktu jedná o objektivní odpovědnost, tj. odpovědnost za výsledek. Subjektivní stránka deliktu (nebo jinými slovy zavinění) znamená vnitřní psychický stav pachatele deliktu k protiprávnímu jednání; v tomto ohledu se zkoumá, zda pachatel jednal v rozporu s právem úmyslně, nebo pouze z nedbalosti. Psychický stav právnické osoby k protiprávnímu jednání nicméně zkoumat nelze, neboť se jedná o osoby fiktivní, které vlastní vůli v pravém slova smyslu nemají. Ta se utváří v orgánech právnické osoby, kde se na rozhodování nezřídka podílí vícero fyzických nebo i právnických osob. Jednání právnické osoby je tak výsledkem rozhodnutí několika osob v jejích orgánech s různými motivacemi, a bylo by tedy téměř nemožné určit povahu vztahu právnické osoby jako celku k jí spáchanému protiprávnímu jednání. Zákonodárce proto zvolil řešení, kdy mají právnické osoby za správní delikt objektivní odpovědnost.
15. Pokud jde o tvrzenou malou hodnotu neznačených cigaret, zákon o spotřebních daních v § 135zk odst. 1 písm. a) nestanoví žádné množství neznačených tabákových výrobků, jejichž skladování by nebylo protiprávní. Po formální stránce proto byly znaky skutkové podstaty uvedeného ustanovení naplněny i v situaci, kdy bylo skladováno relativně malé množství neznačených tabákových výrobků. Tuto okolnost by nicméně bylo možné hodnotit v rámci posuzování materiálního znaku skutkové podstaty posuzovaného správního deliktu, tj. při hodnocení společenské nebezpečnosti jednání žalobkyně. Obecně lze uvést, že trestnost správních deliktů se řídí obdobnými principy jako trestnost trestných činů. I u správních deliktů tudíž platí, že pro trestnost jednání musí být naplněny jak formální znaky správního deliktu, tak i materiální stránka správního deliktu, kterým je určitý stupeň společenské nebezpečnosti (škodlivosti). Byť toto pravidlo v zákoně výslovně uvedeno zpravidla nebývá, je třeba je dovodit, neboť jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 8. 2008, č. j. 7 Afs 27/2008 - 46, „*není v souladu s jednotlivými principy právního řádu, aby [materiální korektív] nebyl použit. Postavení pachatele jiného správního deliktu by totiž v takovém případě bylo v mnoha ohledech, zejména z hlediska výše sankce, která mu za určitý typ deliktního jednání hrozí, bez věcných důvodů horší než je tomu u přestupku, či*

dokonce *v některých* *případech*
u méně závažného trestného činu, třebaže jsou mnohdy postihována obdobná či společensky nebezpečnější jednání.“ V dané věci nicméně soud nemá za to, že by stupeň konkrétní nebezpečnosti daného jednání byl tak nízký, že by mohl vést k závěru o nedostatku materiální stránky skutkové podstaty. Přiléhavě v této souvislosti žalovaný poukazuje na zákonodárcem zvolený princip nulové tolerance, který má za cíl prostřednictvím značení tabákových výrobků dosáhnout plného výběru spotřební daně z těchto výrobků v odpovídající sazbě. Bez tohoto přístupu by skutečně mohlo být možné prodávat velké množství neznačených cigaret (cigaret opatřených neodpovídající tabákovou nálepkou), jestliže by se jich na prodejně nacházelo vždy právě jen ono „přípustné minimální množství“, které by však bylo neustále doplňováno. Lze doplnit, že okolnost, že bylo skladováno pouze 13 krabiček cigaret, lze pak vzít v úvahu toliko v rámci úvah o výši sankce (jakožto případnou polehčující okolnost), k čemuž v dané věci došlo.

16. Žalobkyně dále namítá, že uložená pokuta je nepřiměřená. Žalovaný měl při jejím stanovení přihlídnout k tomu, že pro ni bude mít likvidační efekt, neboť částka 50 000 Kč představuje celoroční čistý zisk trafiky. K tomu soud podotýká, že podle § 135zk odst. 2 písm. a) zákona o spotřebních daních je možné za správní delikt skladování neznačených tabákových výrobků uložit pokutu od 50 000 Kč do 10 000 000 Kč. Pokuta byla tedy uložena v minimální možné výši; nižší nebo žádnou pokutu žalovaný uložit nemohl, a to ani při přihlédnutí k polehčujícím okolnostem (první porušení takové povinnosti ze strany žalobkyně, minimální množství neznačených cigaret), neboť by tím vybočil z mezí správního uvážení, které mu zákonodárce určil v § 135zk odst. 2 písm. a) zákona o spotřebních daních. Soud pokládá uloženou pokutu za zákonnou a přiměřenou závažnosti protiprávního jednání – skladování neznačených tabákových výrobků. Ostatně pokud by soud pokutu uloženou na samé spodní hranici zákonné sazby za přiměřenou nepokládal, nezbylo by mu, než podat k Ústavnímu soudu návrh na prohlášení protiústavnosti a zrušení příslušné části – již zrušeného a obsahově do jiného zákonného ustanovení promítnutého – ustanovení § 135zk odst. 2 písm. a) zákona o spotřebních daních. K takovému kroku ostatně správní soudy v minulosti přistoupily a Ústavní soud příslušné části zákona obsahující vysoké dolní hranice sankce zrušil; učinil např. v nálezu ze dne 13. 8. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 3/02, či v nálezu ze dne 4. 2. 2013, Pl. ÚS 52/13. K obdobnému postupu však soud nevidí důvod. V uvedených věcech předně byla minimální výše pokuty nepoměrně vyšší (500 000 Kč a 250 000 Kč). Oproti tomu v souzené věci je dolní hranice sankce, tedy minimální částka pokuty určena částkou 50 000 Kč, přičemž horní hranice sankce, tedy maximální částka pokuty, je stanovena na 10 000 000 Kč. V těchto poměrech se soudu nejeví pro zachování cíle sledujícího preventivní, ale i odstrašující účinek, stanovení minimální dolní hranice ve výši 50 000 Kč jako výrazně nevhodné. Zákonné rozmezí (až do 10 000 000 Kč) současně umožňuje v rámci správní úvahy vedené v jednotlivém správním řízení stanovit výši sankce s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem a vždy zhodnotit objektivní a subjektivní závažnost správního deliktu a přihlídnout rovněž k osobě delikventa a jeho osobním a majetkovým poměrům.
17. Soud současně hodnotil, zda i přes shora uvedenou obecnější úvahu by pokuta uložená na samé spodní hranici, tj. ve výši 50 000 Kč nebyla pro žalobkyni likvidační. Žalobkyně likvidační efekt pokuty sice tvrdí, avšak nijak jej nedokládá a pouze uvádí, že 50 000 Kč je čistý jednorozhodný zisk trafiky v N. Toto tvrzení soud nemohl nijak ověřit, stejně jako žalobkynin obvyklý roční hospodářský výsledek (do sbírky listin v obchodním rejstříku

žalobkyně založila účetní závěrku naposledy v roce 2012 a sama žádné důkazy nenavrhla), ani zjistit, zda trafika v N. představuje její jediný příjem, nebo zda má i příjmy jiné (např. z dalších provozovaných trafik či z jiné činnosti). Nicméně i pokud by zisk z trafiky v N. byl jediným příjmem žalobkyně a pokud by ten činil ročně 50 000 Kč (tj. po zaplacení nájmu, energií, daně z přidané hodnoty a platů), jak výslovně uvádí v žalobě, nemůže pro ni být pokuta v této výši likvidační. I kdyby měla žalobkyně celý rok podnikat bez tohoto zisku, nemělo by to za tvrzených okolností omezit provoz a fungování trafiky, ani by to nemělo žalobkyni způsobit platební neschopnost, která by mohla vést k její likvidaci. V této souvislosti lze poukázat na úvahu Ústavního soudu obsaženou v obou shora uvedených nálezech, a sice že nepřipustné jsou takové pokuty, jež mají likvidační charakter, čímž se rozumí takové případy, v nichž pokuta natolik přesáhne možné výnosy z podnikání, že se podnikatelská činnost v podstatě stává bezúčelnou, tj. směřující pouze k úhradě uložené pokuty po značné časové období. Období jednoho roku bez případného zisku, jak již bylo uvedeno, však soud za časový úsek této úrovně nepovažuje. Námitka je nedůvodná.

18. Soud současně nepřehlédl, že § 135zk zákona o spotřebních daních byl s účinností od 1. 7. 2017 zrušen, a to zákonem č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích. Zrušená právní úprava byla současně týměž zákonem po obsahové stránce shodně promítnuta do § 135p odst. 2 a 4 zákona o spotřebních daních. I podle tohoto ustanovení se právnická nebo podnikající fyzická osoba dopustí přestupku tím, že umožní skladování nebo prodej neznačených tabákových výrobků na daňovém území České republiky, přičemž za tento přestupek lze uložit pokutu od 50 000 Kč do 10 000 000 Kč. V dané věci tudíž nenastává prostor pro aplikaci zásady vyjádřené ve větě druhé čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, podle níž se trestnost činu posoudí a trest ukládá podle právní úpravy, která nabyla účinnosti až poté, kdy byl trestný čin spáchán, je-li to pro pachatele příznivější; použití této zásady bylo judikaturou správních soudů dovozeno i pro správní trestání (srov. zejména usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013 – 46).
19. Dále žalobkyně namítá, že zákon č. 201/2014 Sb. je retroaktivní. Touto novelou zákona o spotřebních daních byla změněna sazba spotřební daně na tabákové výrobky (cigarety, doutníky, cigarillos a tabák ke kouření). V souvislosti s tím byl upraven postup výměny tabákových nálepek a stanoveno (§ 118c odst. 2 zákona o spotřebních daních), že jednotkové balení cigaret určené k přímé spotřebě s tabákovou nálepkou odpovídající sazbě daně bezprostředně předcházející nové sazbě daně nakoupené za účelem dalšího prodeje nelze prodávat po uplynutí posledního dne druhého kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž nabyla účinnosti nová sazba daně. Účinnost této novely byla stanovena na první den třetího kalendářního měsíce následujícího po dni jejího vyhlášení. Podstatná část novely včetně nové sazby spotřební daně tak nabyla účinnosti dne 1. 12. 2014, a zákaz prodeje jednotkových balení cigaret se starou tabákovou nálepkou dne 1. 3. 2014. Stejnopis částky sbírky zákonů č. 85 byl rozeslán dne 26. 9. 2014, od tohoto data se s ním tedy veřejnost mohla seznámit. Poté následovala dvoutměsíční legisvakanční lhůta a tříměsíční přechodné období.
20. K námitce, že je citovaná novela retroaktivní, soud uvádí, že teorie rozlišuje dva typy retroaktivity – nepravou a pravou. Jako pravá retroaktivita je označována situace, kdy právní předpis působí nazpět i do doby před svou účinností. To je v právním státě nepřipustné, protože by to znamenalo, že na minulé jednání adresátů bude aplikována

právní norma, která v té době neexistovala a adresáti se s ní objektivně nemohli seznámit a protiprávního jednání se vyvarovat. O pravou retroaktivitu by šlo například tehdy, pokud by zákon umožnil sankcionovat žalobkyni např. za to, že prodávala cigarety označené starou tabákovou nálepkou v září 2014, přestože podle tehdy platných předpisů bylo takové jednání v souladu s právem. K takové či podobné situaci však v dané věci nedošlo. Jako nepravá retroaktivita je pak označována situace, kdy je nově přijatá právní norma aplikována i na právní vztahy vzniklé před její účinností, avšak pouze od okamžiku, kdy nabyla účinnosti; do této doby se na tento právní vztah aplikují výlučně tehdy účinné předpisy. Nepravá retroaktivita je nejen přípustná, ale i přínosná, protože přispívá k přehlednému a stabilnímu právnímu prostředí. To lze ilustrovat i na předmětné novele: pokud by se zákonodárce chtěl vyvarovat nepravé retroaktivity, musel by umožnit všem právnickým a podnikajícím fyzickým osobám doprodej všech jejich zásob jednotkových cigaret označených starou tabákovou známkou. To by však vedlo k nepřehledné situaci, kdy by na trhu s tabákovými výrobky existovala dvojitá sazba spotřební daně z tabákových výrobků a různé tabákové nálepky, přičemž některé tabákové výrobky by byly označeny starou tabákovou nálepkou a uváděny do oběhu legálně (neboť by pocházely ze zásob z doby před novelou) a některé nelegálně (protože by nepocházely z doby před novelou). Tím by se značně zkomplikoval výběr spotřební daně a kontrola ze strany státních orgánů a naopak by se usnadnily daňové úniky a podvody. Nelze pochybovat o tom, že by tento výsledek byl zcela nežádoucí a škodlivý. Z uvedeného plyne, že citovaná novela se nevyznačuje nepřipustnou pravou retroaktivitou. V posuzované věci zákonodárce zvolil cestu nepravé retroaktivity (která je přípustná a – jak bylo výše vysvětleno – také žádoucí), přičemž poskytl adresátům této normy dostatečně dlouhé období k adaptaci na novou sazbu daně. Námitka je nedůvodná.

21. Konečně žalobkyně namítá, že zákon č. 201/2014 Sb. je protiústavní, neboť je v rozporu s čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Uvedený rozpor spatřuje v tom, že zákaz prodávat po 1. 3. 2015 tabákové výrobky označené starou tabákovou nálepkou představuje omezení vlastnického práva (žalobkyně musí neprodané cigarety zničit), za což by podle čl. 11 odst. 4 Listiny měla žalobkyni náležet náhrada, kterou nedostala. Tuto argumentaci však soud považuje ve vztahu k posuzované věci za irelevantní. Celní úřad totiž v dané věci nerozhodoval o propadnutí tabákových výrobků, ale rozhodoval podle ustanovení § 135zsd písm. b) zákona o spotřebních daních, o jejich zabrání (a to vůči P. V.), neboť dospěl k závěru, že tyto výrobky nenáleží pachateli správního deliktu. Vlastnické právo žalobkyně k jakýmkoli tabákovým výrobkům tudíž nebylo příslušnou novelou vůbec dotčeno (vlastnické právo k neznačeným jednotkovým krabičkám cigaret žalobkyně nepozbyla v důsledku této novely, ani jí nebylo odňato v důsledku žalobou napadeného rozhodnutí, neboť je - podle svého tvrzení - v únoru 2015 prodala panu V.). Úvahy o rozporu zákona zákon č. 201/2014 Sb. s čl. 11 odst. 4 Listiny by tím pádem byly pouze akademické, bez jakéhokoli vlivu na zákonnost žalobou napadeného rozhodnutí. Proto se soud touto otázkou nezabýval. Námitka je nedůvodná.
22. K liberačním důvodům soud předně podotýká, že nebylo povinností žalovaného, aby v průběhu správního řízení pátral po liberačních důvodech. Tyto důvody musí tvrdit a prokázat sama žalobkyně – tj. že před spácháním správního deliktu nad rámec svých zákonných povinností vyvíjela činnost způsobitou porušením povinnosti předejít – což v průběhu správního řízení ani v podané žalobě neučinila. Samotná snaha prodat v rámci přechodového období zbývající cigarety, nadto zaměřená na to, aby žalobkyni nevznikla ztráta, není liberačním důvodem, protože nesměruje k prevenci porušení povinnosti

a nelze ji rozhodně považovat za maximum toho, co žalobkyně mohla učinit, aby předešla skladování neznačených cigaret ve své provozovně. Prodala-li nadto žalobkyně, jak tvrdí, tyto veškeré zbývající cigarety v únoru 2015, nevidí soud žádný rozumný důvod k tomu, aby je ještě po 1. 3. 2015 skladovala ve své prodejně. Nízká hodnota cigaret, resp. jejich malé množství, takovým důvodem rozhodně není.

23. Protože soud neshledal žalobní body důvodnými, žalobu na základě § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
24. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch. Žalovanému žádné náklady nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 26. února 2018

Mgr. Jitka Zavřelová v. r.
předsedkyně senátu